

HADRIAN DAICOVICIU

BUREBISTA ȘI DOBROGEA

Potrivit unei opinii destul de răspândite, raporturile dintre Burebista și cetățile din Pontul Stîng au cunoscut o evoluție curioasă și, am zice, contradictorie. În adevăr, se afirmă în mod curent că tatăl lui Burebista își extindea, din reședința lui de la Argedava, protecția asupra orașului Dionysopolis¹. Se mai afirmă apoi că Burebista însuși ar fi condus oștile getice la victorie împotriva lui C. Antonius Hybrida în primăvara anului 61 î.e.n.². În sfîrșit, se admite de către toți istoricii români și străini că Burebista cucerește, la un moment dat, litoralul pontic de la Olbia la Apollonia³. Cu alte cuvinte, cunoștințele noastre ne-ar lăsa să întrevădem trei etape în istoria relațiilor statului dac din prima jumătate a veacului I î.e.n. cu ținutul dintre Dunăre și Mare.

Acceptarea ca realități istorice a celor trei momente menționate mai sus implică însă existența unor perioade de recul în stăpînirea geto-dacică (sau măcar în protectoratul geto-dacic) asupra coloniilor grecești din Dobrogea. Protectoratul tatălui lui Burebista asupra cetății Dionysopolis se împacă greu cu includerea întregului Pont Stîng în vasta coaliție condusă de Mithridates⁴, iar biruința lui Burebista asupra lui Hybrida nu se potrivește cîtusi de puțin cu campania mai tîrzie de cucerire a litoralului dobrogean. Tocmai de aceea am afirmat mai sus că evoluția raporturilor dintre Burebista și cetățile pontice pare contradictorie.

Credem însă că acest caracter contradictoriu este numai aparent. Cucerirea de către Burebista a țărmului pontic de la Olbia pînă la

¹ R. Vulpe, în *OmD*, p. 557—564.

² V. Pârvan, *Getica*, București, 1926, p. 78; D. M. Pippidi, în *DID*, I, p. 282.

³ Pentru cauzele, desfășurarea și urmările campaniei pontice a lui Burebista, vezi Em. Condurachi, în *SCIV*, IV, 3—4, 1953, p. 515—523; idem, în *Histria*, vol. I, [București, 1954], p. 50—51; D. M. Pippidi, în *Dacia*, N.S., I, 1957, p. 170—177; idem, în *DID*, I, p. 283—289; H. Daicoviciu, *Dacia*, București, 1965, p. 95—98; C. Daicoviciu, în *RRSI*, 1—2, 1967, p. 148—149.

⁴ D. M. Pippidi, în *DID*, I, p. 272.

Apollonia este un fapt istoric de netăgăduit, dar cu protectoratul său asupra oraşului Dionysopolis și cu participarea sa la lupta împotriva abuzivului guvernator al Macedoniei lucrurile nu mai stau tot așa. Este tocmai ceea ce ne propunem să arătăm în paginile care urmează.

Ideea că stăpînul Argedavei și protectorul cetății Dionysopolis este tatăl lui Burebista se întemeiază pe interpretarea forțată a citorva rînduri din celebrul decret în cinstea lui Acornion⁵. Inscripția vorbește destul de confuz, în primele rînduri păstrate, de misiunea pe care o îndeplinește cel onorat, mergînd la Argedava⁶, la tatăl cuiva: *πρὸς τὸν πατέρα α[ὐτοῦ?]* (r. 6). Acest „tată“ era un personaj important puternic, căci el se dovedește capabil, desigur la rugămintea lui Acornion, să-i scutească pe dionysopoliti de ceva, probabil de un tribut (r. 7). Un astfel de personaj rezidînd într-o cetate cu nume geto-dac nu putea fi decît un șef, un „rege“ autohton; ideea că e vorba de tatăl lui Burebista, singurul rege daco-get pomenit, mai departe, în inscripție, părea oarecum firească. Ea nu este însă justă.

Pentru calitatea de *tată al lui Burebista* a personajului pomenit la începutul inscripției (atît cît s-a păstrat!) a lui Acornion pledează un singur element: conjuncția *καί* din r. 25, unde se spune că Acornion era și pe lîngă acesta (pe lîngă Burebista) în cea dintîi și cea mai mare prietenie: *[Υ]ενόμενος καί πρὸς τοῦτον ἐν τῇ πρώτῃ καί με||[Υίστη φ]ιλία*. Acest fapt este însă departe de a constitui un argument și încă mai puțin o dovadă peremptorie. Cuvintele *καί πρὸς τοῦτον* fac între Burebista și personajul cu reședința la Argedava numai o apropiere din punctul de vedere al situației lui Acornion pe lîngă cele două căpetenii, dar nu stabilesc nici o legătură de rudenie între ele.

Desigur, expresia *πρὸς τὸν πατέρα α[ὐτοῦ?]* se referă, dacă întregirea e bună, la un personaj menționat mai spre începutul, azi mutilat, al inscripției. Dar nici textul decretului dionysopolitan, nici analiza împrejurărilor istorice de la Dunărea de jos în anii 80—60 nu ne permit să conchidem că acesta era Burebista⁷.

În adevăr, decretul expune în *ordine cronologică* activitatea publică a lui Acornion și, în această perspectivă, e greu de făcut între stăpînul Argedavei, pomenit în r.6 (al șaselea dintre cele păstrate!), și Burebista, menționat pentru prima dată în r.22, vreo legătură. Ar fi contrară structurii înseși a decretului menționarea marelui rege la începutul și revenirea asupra numelui său abia la mijlocul epigrafei dionysopolitane. Mai mult, inscripția, citită cu atenție și obiectivitate,

⁵ Decretul a fost reeditat mai recent de G. Mihailov, *IGB*, I, nr. 13.

⁶ Termenul *Ἀργέδαβον* (după alții *Ἀργέδαυον*), folosit de inscripție nu poate fi decît o variantă elenă a toponimicului geto-dacic *Argedava*.

⁷ La concluzia că începutul inscripției lui Acornion nu se referă la Burebista și, prin urmare, nici la tatăl acestuia, am ajuns acum cîțiva ani (vezi *Dacia*, ed. a II-a, București, 1968, p. 101—102 și, mai ales, *Cronologia regilor daci*, în volumul *Unitate și continuitate în istoria poporului român*, București, 1968, p. 67—70). Aceeași concluzie o trage, mai recent, N. Gostar, în *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza“ din Iași* (serie nouă), secț. III, a. Istorie, t. XVI, 1970, fasc. 1, p. 65—66.

sugerează că apariția lui Burebista în Dobrogea e tîrzie, căci iată ce spun rîndurile 22—25 :

[...νεωστ]εῖ τε τοῦ βασιλέως Βυρεβίστα πρώτου καὶ μ[ε]γίστου γεγ[ονό]τος τῶν ἐπὶ Θράκης βασιλέων καὶ πᾶσα[ν] τὴν πέρ[α]ν τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν ἐπὶ τὰδε κατεισχη[κό]τος...].

În traducere, pasajul citat sună :

„...și în vremea din urmă, devenind regele Burebista cel dintîi și cel mai mare dintre regii Traciei și stăpîn peste tot ținutul de dincolo și de dincoace de fluviu...”

Așadar, decretul dionysopolitan spune lămurit două lucruri : a) că Burebista era rege (în altă parte decît în Tracia, de bună seamă) înainte de a deveni atît de ilustru⁸ și b) că el devenise în *ultima vreme* cel dintîi și cel mai mare dintre regii Traciei, stăpîn pe ambele maluri ale Istrului. Cuvîntul νεωστει se referă deopotrivă la situația de cel dintîi și cel mai mare rege din Tracia și la stăpînirea lui Burebista pe ambele maluri ale fluviului. Tocmai această stăpînire îl face pe suveranul dac să iasă în evidență dintre regii (mai vechi sau contemporani) care domniseră sau domneau în Tracia și dintre care nici unul nu stăpînise și la nord de Dunăre, după cum nici căpteniile nord-dunărene nu stăpîneau sudul fluviului. Posesiunea întregului ținut de pe ambele maluri ale Istrului era un fapt excepțional și recent ; el nu poate fi transpus la începutul domniei lui Burebista și cu atît mai puțin în timpul tatălui acestuia.

Această obiecție ar cădea, desigur, dacă am admite că Burebista a fost inițial, ca și tatăl său, un suveran dobrogean. Atunci protectoratul lor asupra cetății Dionysopolis ar fi cît se poate de firesc, iar stăpînirea celor două maluri ale Dunării ar fi rezultatul unei cuceriri de la sud spre nord. Mai e însă oare nevoie să spunem că absolut nici un indiciu nu pledează pentru așa ceva și că atît partizanii localizării Argedavei la Popești, cît și cei care contestă această identificare⁹ sînt

⁸ R. Vulpe, în *Studii și Comunicări*, Pitești, 1968, p. 38, traduce r. 22 al inscripției astfel : „Iar mai de curînd, devenind rege Burebista, cel dintîi etc.“. După cum a observat C. Daicoviciu, în *Steaua*, Cluj, an. XX (1969), nr. 4 (231), p. 69, n. 1, această traducere *ineexactă* servește teoriei că Burebista a fost, la început, numai un șef de trib, la Argedava, și apoi a devenit *rege*, mutîndu-se la Costești, în Munții Orăștiei.

⁹ Nu ne propunem să discutăm aici localizarea Argedavei, pe care R. Vulpe, în *OmD*, p. 557—564, o identifică cu așezarea de la Popești. În *Dacii*, București, 1965, p. 104—105, sugeram că localitatea se va fi numit, în realitate, *Sargedava* și că ea trebuie căutată în Munții Orăștiei. Inscripția lui Acornion, mutilată la începutul rîndului 6, permite întregirea Sargedava, dar la ideea unui protectorat exercitat de tatăl lui Burebista și de Burebista însuși din Munții Orăștiei asupra orașului Dionysopolis am renunțat mai demult (cf. *Dacii*, ed. a II-a, București, 1968, p. 114). Greu admisibilă ni se pare și ideea unui protectorat exercitat de la Popești, căci și această localitate e prea depărtată de Dionysopolis. Același motiv ne face să respingem ipoteza lui N. Gostar (*op. cit.*, p. 65—66) că Argedava din inscripție e, în realitate, Sargedava sau Zargedava, că ea e identică cu Zargidava menționată de Ptolemeu la miazănoapte de Piroboridava și de Tamasidava și că, prin urmare, reședința căpeteniei la care merge Acornion se afla în Moldova. Vom remarca inconsistența analogiei postulate de autor (*op. cit.*, p. 66,

de acord în a vedea în Burebista un rege nord-dunărean care-și extinde stăpînirea și în dreapta fluviului ?

Dar nu numai structura și textul decretului dionysopolitan, ci și anumite împrejurări istorice ne fac să ne îndoim că stăpînul Argedavei era tatăl lui Burebista. Nimic nu ne obligă să credem că Burebista era prezent la Dunăre și pe țărmul Pontului înainte de — să zicem — anul 60 sau chiar 55 al erei vechi. Dimpotrivă, statul său născut în Transilvania și-a început expansiunea spre vest, prin luptele împotriva celților⁴⁰, și abia după anul 55 Burebista se năpustește asupra cetăților grecești de la Pontul Euxin⁴¹. Ideea că Burebista ar fi jucat vreun rol în înfrîngerea lui C. Antonius Hybrida nu e susținută de nimic : de ce ar fi fost păstrate stindardele cucerite de la romani în cetatea dobrogeană Genucla, unde le găsește Crassus la î.e.n.⁴², și nu la Argedava sau, zicem noi, într-una din cetățile din Munții Orăștiei ? Dacă Burebista, conducătorul unui stat centralizat și puternic l-ar fi învins pe Hybrida, cum de izvoarele nu-l menționează ?⁴³ Dacă el exercită o anumită suzeranitate asupra orașelor pontice, suzeranitate pe care o moștenește de la tatăl său, cum se explică faptul că el nu intră în conflict (în orice caz, nici un izvor nu vorbește despre așa ceva) nici cu Mithridates, nici cu M. Terentius Varro Lucullus ? Și apoi, cînd și cum pierde el protectoratul asupra orașelor grecești⁴⁴ și de ce e nevoit să cucerească cu armele litoralul apusean al Pontului ?

n. 49) cu situația lui Rhemaxos, care, după I. I. Russu (în *Apulum*, VI, 1967, p. 133—136), domnea la nordul gurilor Dunării : în primul rînd, nu e absolut sigur că Rhemaxos stăpînea numai acolo și nu și în Dobrogea de nord (cf. H. Daicoviciu, în *ActaMN*, IV, 1967, p. 446) ; în al doilea rînd, dacă protectoratul unei căpetenii nord-dunărene asupra Histriei nu are nimic uimitor, altfel stau lucrurile cînd e vorba de mult mai depărtata Dionysopolis. Sîntem, deci, de părere că Argedava (sau Sargedava) trebuie căutată undeva în Dobrogea meridională, nu departe de cetatea de baștină a lui Acornion, și că în stăpînul ei trebuie să vedem un predecesor al lui Rholes sau al lui Dapyx.

⁴⁰ Vezi, în această privință, argumentarea convingătoare a lui M. Macrea, în *SCIV*, VII, 1—2, 1956, p. 119—136.

⁴¹ Dio Chrysostomus, *Orationes*, XXXVI, 4, plasează cucerirea Olbiei de către geți cu 150 de ani înainte de vizita sa acolo. Vezi și Em. Condurachi, în *SCIV*, IV, 3—4, 1953, p. 515—523 ; D. M. Pippidi, în *DID*, I, p. 283—287.

⁴² Cassius Dio, *LI*, 26.

⁴³ Titus Livius (e drept, numai în *Epit.*, CIII) spune simplu că Antonius a fost înfrînt în războiul din Tracia, iar Cassius Dio (XXXVIII, 10) spune că el a fost învins de sciții bastarni veniți în ajutorul histrienilor. Așadar, izvoarele nu-l menționează pe geți ca adversari ai lui Hybrida și numai împrejurarea că stindardele captureate au fost duse într-o cetate getică ne face să credem în participarea autohtonilor la luptă. De aici și pînă la afirmația că tocmai Burebista a fost comandantul oștirii getice e însă cale lungă.

⁴⁴ E drept, inscripția lui Acornion nu vorbește despre un protectorat asupra mai multor orașe vest-pontice, ci numai asupra cetății Dionysopolis. Suzeranitatea unui puternic rege daco-get din stînga Istrului asupra unui singur oraș e însă greu de închipuit. Dacă am fi siguri că numai Dionysopolis era protejată de stăpînul Argedavei, am avea un argument în plus pentru caracterul strict local, dobrogean, al acestei căpetenii.

Fie-ne, deci, îngăduit să spunem că, după convingerea noastră, Burebista nu era decît un rege dac transilvănean (chiar dacă-și extinsese stăpînirea asupra unor teritorii extracarpaticе) la data misiunii argedavense a lui Acornion¹⁵ și la data expediției lui Hybrida în Dobrogea.

Apariția lui Burebista în chip de cuceritor în ținutul dintre Dunăre și Mare trebuie să fi fost precedată de extinderea mai mult sau mai puțin rapidă a stăpînirii sale asupra unor vaste zone extracarpaticе, dar nord-dunărene, parte integrantă a procesului de unificare sub o singură cîrmuire a tuturor triburilor geto-dace.

Este greu de spus cum s-a petrecut acest proces, căci izvoarele literare sînt mute în această privință. Din relatarea lui Strabo¹⁶, coroborată cu aceea a lui Iordanes¹⁷, reiese că Burebista a știut să-și asigure sprijinul puterii sacerdotale, dar faptul acesta nu exclude în toate cazurile constrîngerea. Nu negăm, firește, că o parte a triburilor autonome daco-gete s-au unit de bună voie sub sceptrul marelui rege, îndemnate la aceasta și de pericolele externe celtic și roman, dar însuși sfîrșitul lui Burebista și evenimentele care i-au urmat¹⁸ ne îndeamnă să credem că și sabia a jucat un rol în făurirea statului centralizat al dacilor.

Ni se pare că o confirmare în această privință s-ar putea găsi în analiza tezaurelor monetare îngropate în regiunile extracarpaticе.

Într-un studiu relativ recent, Iudita Winkler publică un tabel cu descoperirile de tezaure cuprinzînd monede romane. Luînd în considerare numai acele comori (19 la număr) în care cea mai recentă monedă se datează între 75—60, observăm că 12 dintre ele (adică 63,15%) au fost descoperite în afara arcului carpatic (e vorba de tezaurele de la Alexandria, Căpreni, Sfințești, Sadina, Bălănești, Fundeni, Mierea, Mihai Bravul, Amărăști, Curtea de Argeș, Nicolae Bălcescu, Grădiștea)¹⁹. La descoperirile menționate de numismata clujană credem că s-ar putea adăuga, ca încadrîndu-se, mai mult sau mai puțin, între aceleași limite cronologice, tezaurele de la Călărași (jud. Ialomița)²⁰, Călinești (jud. Teleorman)²¹, Dăești (com. Prundeni, jud. Ilfov)²², Nego-

¹⁵ Credem că ambasada lui Acornion la Argedava trebuie plasată între 70—62, mai degrabă spre sfîrșitul acestui interval. Pentru o asemenea datare pledează, pe de o parte, inscripția însăși, care nu lasă să se bănuiască trecerea unui timp prea îndelungat între misiunea argedavensă a fruntașului dionysopolitan și expediția lui Hybrida, iar pe de altă parte împrejurarea că înfrîngerea lui Mithridates crease un vid politic (Roma era încă departe), pe care oligarhia cetăților pontice simțea nevoia să-l umple cu protectori locali.

¹⁶ VII, 3, 11.

¹⁷ *Getica*, 67.

¹⁸ Strabo, VII, 3, 11.

¹⁹ I. Winkler, *Schatzfunde römischer Silbermünzen in Dakien bis zum Beginn der Dakerkriege*, în *JNG*, 17, 1967, p. 133.

²⁰ *SCIV*, IX, 1, 1958, p. 154 : din tezaur au fost recuperate 22 de monede : o tetradrahmă și 21 de denari romani datînd din prima jumătate a sec. I î.e.n.

²¹ *SCIV*, XIII, 1, 1962, p. 219 : ultima monedă din tezaur poartă numele magistratului A. Plautius din anul 54 î.e.n.

²² *SCIV*, XII, 1, 1961, p. 149 : marea majoritate a monedelor recuperate se datează în prima jumătate a sec. I î.e.n.

ești (com. Șoldanu, jud. Ilfov)²³, Schitu-Poienari (com. Purani, jud. Teleorman)²⁴, Stoenești (jud. Ilfov)²⁵, poate și alte descoperiri monetare din Muntenia.

Ne dăm, evident, seama că lista de mai sus nu e completă, după cum sîntem conștienți de valoarea probatorie inegală a descoperirilor citate. Totuși, nu poate fi lipsit de semnificație faptul că tezaurele amintite au fost descoperite în cîmpia munteană și că îngroparea lor se datează sau măcar *poate fi* datată către sfîrșitul primei jumătăți a secolului I î.e.n. Situația înfățișată e de natură a sugera, dacă nu chiar a demonstra că extinderea stăpînirii lui Burebista asupra unei părți a teritoriilor extracarpatiche s-a produs pe cale violentă²⁶.

Abia acum, după ce primejdia celtică din vest fusese înlăturată și după ce Burebista devenise stăpîn al întregului ținut nord-dunărean, marele rege își îndreaptă atenția asupra Dobrogei și a litoralului pontic. El era îndemnat să ocupe aceste ținuturi în primul rînd de considerente strategice: tratatele încheiate de M. Terentius Varro Lucullus cu cetățile vest-pontice²⁷ prevesteau, în ciuda înfrîngerii lui Hybrida, învăluirea Daciei dinspre flancul ei răsăritean. Dar la avantajele pur militare ale cuceririi se adaugau și mari avantaje economice, izvorite din stăpînirea asupra orașelor grecești.

Între 55 și 48, litoralul pontic e cucerit²⁸. Prima cetate atacată, ocupată și pustiiată e Olbia. Tyras suferă aceeași soartă. Histria a fost asediată, după cum mărturisește decretul în cinstea lui Aristagoras, fiul lui Apaturios²⁹, zidurile i-au fost distruse, teritoriul rural ocupat timp de trei ani și mulți dintre cetățeni au fost făcuți prizonieri, trebuind să fie răscumprați cu sume mari de bani. Numai după tratative îndelungate asediul a fost ridicat și geții s-au retras de pe teritoriul rural al Histriei, încetînd pustiirea ogoarelor, dar cetatea a plătit, fără îndoială, această liniște cu recunoașterea autorității lui Burebista.

Despre Tomis se știe că a suferit un greu asediu și că mulți cetățeni au fugit din oraș. La Callatis, n-ar fi exclus ca tot de pe urma distrugerilor provocate de atacul lui Burebista să fi fost necesară refacerea unor edificii, despre care vorbește o inscripție. Cetatea Odessos cunoaște o pribegie în masă; o inscripție din Mesembria îi cinstește

²³ Flacăra, an. XV, nr. 30 (582) din 23 iulie 1966, p. 3: 52 de monede dacice de argint din sec. I î.e.n.

²⁴ SCIV, XV, 4, 1964, p. 572—573: 75 de didrahme de tip Virteju.

²⁵ SCIV, XVI, 3, 1965, p. 609 și 610; M. Ionescu, în *RevMuz*, an. II, 1965, nr. special, p. 428: 14 tetradrahme thasiene (originale și imitații) și 28 de monede geto-dace de tip Virteju.

²⁶ N. Gostar, *op. cit.*, p. 66, e de părere că Burebista a devenit stăpîn în Moldova după anul 55 al erei vechi.

²⁷ D. M. Pippidi, în *DID*, I, p. 280.

²⁸ Vezi nota 3.

²⁹ Dittemberger, *Syll*³, 708. După părerea lui D. M. Pippidi, pe care o urmăm aici, acest decret se referă tocmai la ocuparea Histriei de către Burebista (D. M. Pippidi, *Contribuții la istoria veche a României*, ed. I, București, 1958, p. 165—177; Idem, în *DID*, I, p. 284—285). Dar nu putem să nu menționăm observația lui C. Daicoviciu (în *RRSI*, 1—2, 1967, p. 149, n. 22) că rămîne inexplicabilă omisiunea numelui regelui dac în această inscripție.

pe câțiva din strategii orașului, care s-au distins în luptele împotriva lui Burebista. Cum s-a sfârșit asediul nu se știe, dar Mesembria a trebuit, desigur, să recunoască în cele din urmă autoritatea regelui dac și același lucru s-a întâmplat și cu Apollonia. De la Olbia pînă la Apollonia, litoralul pontic se afla în mîinile lui Burebista, care pînă în anul 48 î.e.n. își completează cuceririle, ducîndu-și cetele victorioase la poalele Balcanilor și în Illyria, ațîțindu-i la revoltă împotriva Romei pe dalmați³⁰ etc. Orașul Dionysopolis a fost cruțat datorită relațiilor de prietenie pe care de multă vreme le întreținea cu daco-geții, dar, evident, și el se supunea lui Burebista.

În câțiva ani, așa cum spune Strabo³¹, de la 60 la 48, Burebista făurise cu sabia în mînă un mare stat ce se întindea spre apus și nord-vest pînă la Dunărea de mijloc și Morava, spre nord pînă la Carpații Păduroși, spre est pînă la Olbia și Pont, iar la miazăzi pînă la Haemus. Cucerirea Dobrogei fusese una din ultimele etape ale acestei rapide expansiuni. Puterea lui Burebista și înțelegerea încheiată cu Pompeius părea să asigure durabilitatea stăpînirii dacice între Istru și Pont, dar victoria lui Caesar la Pharsalus a răsturnat brusc situația. Noul stăpîn al Romei nu putea tolera existența unui puternic stat dacotic în apropierea provinciilor romane din Peninsula Balcanică și Apian ne informează că, potrivit planurilor strategice ale marelui comandant roman, expediția împotriva dacilor urma să fie declanșată înaintea celei din Orient³². Nu încapе îndoială că dictatorul ținea și la smulgerea Dobrogei din mîinile lui Burebista. Ceea ce Caesar n-a mai apucat să realizeze a înfăptuit însă înlăturarea lui Burebista de către elementele nemulțumite ale aristocrației daco-getice: după moartea energicului rege, vasta lui stăpînire se destramă. Dobrogea ajunge să fie împărțită între *reguli*, ale căror certuri vor atrage în curînd aici armatele lui M. Licinius Crassus, pregătind astfel includerea efectivă, pentru aproape 600 de ani, a ținutului dintre Dunăre și Mare în Imperiul roman.

BUREBISTA ET LA DOBROUDJA

Résumé

L'auteur démontre que ni le texte du décret dionysopolitain en l'honneur d'Accornion, ni les circonstances historiques des années 80—60 au Bas-Danube ne nous autorisent à croire que le personnage mentionné au début de cette inscription comme résidant à Argedava soit le père de Burebista. En réalité il doit s'agir d'un chef gète local et Argedava (ou éventuellement Sargedava) doit être cherchée quelque part dans la Dobroudja méridionale.

³⁰ Em. Condurachi, în *SCIV*, IV, 3—4, 1953, p. 521.

³¹ VII, 3, 11.

³² Appian, *Războaiele civile*, II, 110.

Il n'y a pas non plus d'indices que Burébista aurait joué un rôle quelconque dans la défaite de C. Antonius Hybrida.

La présence de Burébista dans la Dobroudja est tardive. Elle doit être mise en relation avec la campagne guerrière menée par le roi pour la conquête de la côte pontique entre 55 et 48.

BUREBISTES UND DIE DOBRUDSCHA

Zusammenfassung

Der Verfasser beweist, dass weder der Text des Dekrets von Dionysopolis zu Ehren des Akornion noch die historischen Geschehnisse an der Unteren Donau in den Jahren 70—60 dazu veranlassen zu vermuten, dass die in Argedava residierende Gestalt, die zu Beginn dieser Inschrift erwähnt wird, der Vater des Burebistes ist. Eigentlich muss es sich um ein örtliches getisches Oberhaupt handeln und Argedava (oder eventuell Sargedava) wird irgendwo in der Süddobrukscha zu suchen sein.

Es gibt auch keinen Hinweis, dass Burebistes in der Niederlage des C. Antonius Hybrida eine Rolle gespielt hatte.

Die Anwesenheit des Burebistes in der Dobrukscha findet viel später statt. Sie muss mit dem Feldzug des Königs zur Eroberung der pontischen Küste in den Jahren 55—48 v.u.Z. in Verbindung gebracht werden.